

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum : 2 december 2024
Onderwerp : Reactie Vewin op het Ontwerp-
Klimaatplan 2025 - 2035
Ons kenmerk : 96409/LPD
Voor informatie : Louis-Philippe Dres
Wendela Slok
dres@vewin.nl
slok@vewin.nl
070 3490 771
070 3490 884
Bijlage(n) : -

Beste heer, mevrouw,

Vewin reageert graag op het Ontwerp-Klimaatplan 2025-2035. Het bevat de hoofdzaken van het klimaatbeleid voor de komende 10 jaar om de doelen van de Klimaatwet te bereiken: minimaliseren van de emissies van broeikasgassen in Nederland. Met maatregelen om deze doelen te halen.

De openbare drinkwatervoorziening staat in ons land voor grote uitdagingen. Dat er altijd water uit de kraan komt lijkt vanzelfsprekend, maar dat dreigt steeds minder het geval te zijn. De beschikbaarheid, benutbaarheid en kwaliteit van drinkwaterbronnen – grond- en oppervlaktewater – staan steeds meer onder druk. Door toename van de bevolking, nieuwe woningen en economische groei stijgt de vraag naar drinkwater.

Alle tien drinkwaterbedrijven hebben vóór 2030 extra productiecapaciteit nodig, in een aantal gevallen al nu of op zeer korte termijn. Het is helemaal niet zeker dat dit tijdig lukt. Integendeel, drinkwaterbedrijven lopen tegen steeds meer juridische en bestuurlijke belemmeringen aan bij de vergunningverlening.

De beschikbaarheid en benutbaarheid van drinkwaterbronnen worden ook beperkt door de toenemende druk op de kwaliteit van de bronnen. Deze kwaliteit verslechtert door vervuiling vanuit landbouw, industrie en huishoudens. Afgesproken doelen (Kaderrichtlijn Water) worden niet gehaald. Herziening van vergunningen voor industriële lozingen – waaronder PFAS – gaat onvoldoende snel.

Een en ander betekent dat ook bij de verdere ontwikkeling van het klimaatbeleid de openbare drinkwatervoorziening als 'dwingende reden van groot openbaar belang' (Drinkwaterwet) moet worden gerespecteerd.

Tegen deze achtergrond hebben wij namens de drinkwaterbedrijven de volgende aandachtspunten:

Bronbescherming drinkwater

- Houd bij alternatieven en oplossingen rekening dat er voldoende (schone) bronnen voor drinkwater overblijven voor het realiseren van de benodigde hoeveelheid drinkwater in de regio;
- Betrek daarom steeds de gevolgen voor schoon grond- en oppervlaktewater, de bron voor het maken van gezond drinkwater;
- Zorg bij oplossingen, zoals geothermie en aardwarmte, dat niet wordt geboord in de gebieden die relevant zijn voor de drinkwatervoorziening (waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, aangewezen grondwaterreserves en boringsvrije zones), zie artikel 24w Mijnbouwwet;
- Houd bij oplossingen, zoals opslag broeikasgassen in de bodem, rekening met eventuele gevolgen voor de drinkwatervoorziening;
- Voorkom emissies/chemische vervuiling en opwarming van water, maar ook van lucht. (Reduceren van ketenemissies).
- Voorkom dat de temperatuur van het oppervlaktewater stijgt boven de 25 graden in Nederland door de emissies en lozingen. Drinkwaterbedrijven die oppervlaktewater onttrekken voor de bereiding van drinkwater mogen geen oppervlaktewater innemen dat warmer is dan 25 graden Celsius (artikel 16, Bijlage 5a Drinkwaterregeling).

Vervuiler betaalt

- Vewin is van mening dat een ineffectieve toepassing van de 'vervuiler betaalt' leidt tot disproportionele kosten voor drinkwaterbedrijven. Binnen de Nederlandse drinkwatersector heeft dit ertoe geleid dat drinkwaterbedrijven aanzienlijke uitgaven moeten doen om te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen op basis van de Nederlandse Drinkwaterwet, de Europese Drinkwaterrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water, terwijl de bronnen van verontreiniging vaak bekend zijn. Als de Nederlandse overheid dit beginsel niet toepast op de werkelijke vervuilende industrie die verantwoordelijk is voor de milieuschade, worden de kosten indirect afgewenteld op de burgers, die niet verantwoordelijk voor de verontreiniging zijn.

Infrastructuur

- Bij sommige projecten, zoals de realisering van woningen, gaan energie- en waterlevering hand in hand. Zorg dat naast projectbesluiten voor de zekerstelling van de energielevering ook projectbesluiten omtrent de drinkwaterlevering kortere procedures kunnen doorlopen voor de aanleg van de nodige infrastructuur. Dit in overeenstemming met actiepunt 2 in het in voorbereiding zijnde Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030 door drinkwaterprojecten versnellingsmogelijkheden te bieden via de Wet versterking regie volkshuisvesting en de Omgevingswet;
- Houd bij de aanleg van nieuwe energie-infrastructuur rekening met de opwarming van drinkwater in het leidingnet als gevolg van deze infrastructuur. Om de volksgezondheid te waarborgen, mag de temperatuur van drinkwater niet hoger zijn dan 25 graden Celsius.

Gebruik de ondertekende overeenkomst die op 24 juli 2024 door Vewin samen met Energie Nederland is overeengekomen om dit te verwezenlijken.¹

Ruimtelijke ordening

- Vanuit de Europese Unie worden door middel van de Renewable Energy Directive III plannen, bouwen en exploiteren van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen, de aansluiting ervan op het net, het bijbehorende net zelf of opslagactiva geacht van hoger openbaar belang te zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen, wanneer de verschillende belangen moeten worden afgewogen. Ondanks deze Europeesrechtelijke belangenafweging indicator is het van cruciaal belang om het groot openbaar belang van drinkwater in acht te nemen bij het indelen en gebruiken van ruimte in Nederland, zodat er in Nederland voldoende beschikbaarheid van drinkwater blijft in de toekomst;
- Zorg dat de opwarming in de ondergrond en de risico's voor de opwarming van het eindproduct drinkwater met name in de stedelijke omgeving wordt voorkomen om de volksgezondheid te beschermen. Dit kan gerealiseerd worden door meer groen en blauw in de diverse steden te verwezenlijken.
- Zorg ervoor dat bij de ruimtelijke ordening van Nederland zodanige ruimtelijke keuzes worden gemaakt water beter wordt vastgehouden en er meer ruimte is voor nieuwe drinkwaterbronnen.²

Samenwerking met drinkwaterbedrijven

- Betrek de drinkwaterbedrijven bij alternatieven en oplossingen die potentiële gevolgen kunnen hebben voor de (bronnen van de) drinkwatervoorziening.

Mochten er nog vragen zijn naar aanleiding van de voorgedragen aandachtspunten, dan is Vewin graag bereid om hierover in gesprek te treden met het Ministerie van Klimaat en Groene Groei.

Met vriendelijke groet,

drs. Hans de Groene
Directeur

¹ [Drinkwater- en energiesector maken afspraken over afstand warmtenetten en drinkwaterleidingen - Vewin](#)

² Vewin en de Unie van Waterschappen hebben op 19 maart 2024 het gezamenlijke actieprogramma 'Water in actie' gepresenteerd aan de commissie Infrastructuur en Waterstaat (zie: ['Water in actie' overhandigd aan Tweede Kamer - Vewin](#)). Denk aan het actieprogramma bij het indelen van de ruimtelijke ordening in Nederland.